



**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni  
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones  
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis  
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis  
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -  
Libros Vndecim Complectens

**Henricus, de Sancto Ignatio**

**Leodii, 1709**

Caput XXXIII. Legitima dispensatione relaxatur obligatio legis humanæ,  
non naturalis.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

## CAPUT XXXIII.

*Legitimam dispensationem relaxatur obligatio legis humane, non naturalis.*

260 **L**egis humane obligationem per legitimam dispensationem relaxari, manifestum est. ex definitione dispensationis, quæ nihil aliud est, nisi relaxatio legis, legitimam auctoritate facta alicui particulari personæ, vel ipsi etiam Communitati, pro aliquo particulari casu. Differt ab epycheia, quod hæc ab unoquoque viro sapiente fieri possit; nec supponat obligationem legis, sed declaret eam non subesse in particulari casu: dispensatio verò tollit obligationem, quam alioqui supponit esse, nec fieri potest ab unoquoque. Neque enim inferior dispensare potest in lege Superioris, sine ejus commisione tacita, vel expressa, can. inferior distinct. 21. cap. cum inferior de majorit. & obed. & L. fin. Cod. de legib. Quia scilicet debilior fortior rem ab agendo impedire nequit.

261 Differt etiam a derogatione, & abrogatione legis: quia per derogationem strictè sumptam absolute deperit aliqua pars legis, etiam in universali; per abrogationem autem ex toto tollitur obligatio legis (etiam si derogatio, & abrogatio, minus strictè acceptæ, subinde confundantur) verum dispensatio solum est relaxatio legis in particulari, vel scilicet respectu alicujus personæ particularis, vel in aliquo particulari casu.

262 Dispensationem verò non cadere in legem naturalem, constat ex dictis cap. 3. de ejus indispensabilitate. Hinc nullam dispensationem licita reddi possunt, quæ inseparabiliter conjunctam habent deformitatem, legi naturali repugnantem, qualia sunt adulteria, perjurya, mendacia, rerum spiritualium nundinationes, &c. Illa verò quæ absolute, secundum se considerata, sic habent deformitatem legi naturali repugnantem, ut tamen aliquibus circumstantiis advenientibus, omnis illa deformitas sic abstergi queat, ut in istis circumstantiis legi naturali non repugnent, sed soli legi humane positivæ, pro talibus circumstantiis dispensationem recipere possunt, non quidem dispensationem in jure naturali, sed in jure humano positivo.

263 Id exemplo pluralitatis præbendarum pulchrè S. Thomas quodlib. 9. a. 15. ostendit sic: Sunt quedam actiones, quæ absolute considerate, deformitatem, vel inordinationem quandam important, quæ tamen aliquibus circumstantiis advenientibus, bona efficiuntur. In numero harum actionum videtur esse, habere plures præbendas: cum hoc quod est habere plures præbendas, plurimas in se inordinationes contineat: utpote quod non est possibile aliquem in pluribus Ecclesiis deservire, in quibus est præbendus: cum præbenda videatur esse ordinata, quasi sti-

Tom. II.

pendia Deo ibidem ministrantium. Sequitur etiam diminutio cultus divini, dum unus loco plurium instituitur. Sequitur etiam in aliquibus defraudatio voluntatum testatorum, qui ad hoc aliqua bona Ecclesie conulerunt, ut certus numerus Deo servientium ibi esset. Sequitur etiam inæqualitas, dum unus pluribus beneficiis abundat, & alius nec unum habere potest. Et multa alia hujusmodi quæ de facili patent. Unde non potest contineri inter indifferentes actiones, multò minus inter eas, quæ sunt secundum se bona, ut dare eleemosynam, & ejusmodi. Quamvis verò has inordinationes pluralitas præbendarum contineat; tamen alia circumstantia possunt supervenire, ita honestantes actum, quod prædicta inordinationes totaliter evacuentur, ut puta si sit necessitas in pluribus Ecclesiis ejus obsequio, ut possit plus servire Ecclesie, vel tantundem, absens, quam alius præsens; & si quæ alia sunt hujusmodi. Et tunc, istis conditionibus supervenientibus, cum recta intentione, non erit peccatum, etiam nullam dispensationem interveniente, si consideretur tantum secundum jus naturale. Quia dispensatio ad jus naturale non pertinet, sed solum ad jus positivum.

Ex his verbis Angelici Doctoris, Fagnanus in cap. quia de præbend. concludit, quod cessantibus ejusmodi circumstantiis, quæ deformitatem, seu inordinationem tollunt, licitum non est plures præbendas habere; etiam cum dispensatione: eo quod dispensatio non auferat ligamen juris naturalis, sed solum ligamen juris positivi.

Quæ S. Doctoris, & Fagnani doctrina, non solum procedit in pluralitate præbendarum, sed etiam in permutatione beneficiorum, retentione pensionum super beneficio dimisso, absentia Episcoporum, Pastorum, aliorumque beneficiatorum, & similibus, per sacros Canones vetitis: utpote quæ (non minus ac illa beneficiorum pluralitas) plurimas continent inordinationes legi naturali contrarias, quæ circumstantiis quibusdam advenientibus sic abstergi possunt, ut tamen non abstergantur, ne quidem per dispensationem, aut privilegium Apostolicum, nisi circumstantiæ illæ reverè adsint. Quibus proinde deficientibus, securum te in conscientia non facit dispensatio, uti demonstrat celebre dictum Melliflui Doctoris ad nepotem epist. 1. Quid tibi frustra quispiam blanditur de absolutione Apostolica, cujus conscientiam divina tenet ligatam sententia?

## CAPUT XXXIV.

*Ad legitimam humane legis dispensationem duo requiruntur, ut scilicet procedat ab habente potestatem, & adsit rationabilis causa dispensandi.*

**A**sertio quoad priorem partem manifesta est: sicut enim sine potestate nullus ligare potest, & solvere; sic nec dispensare.

F